

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek.

N^{ro}. 49.

30. Kwietnia 1819.

Wiadomości Krajowe.

Ze Lwowa: — Najjaśniejszy Pan raczył C. K. Radcę i Galicyjskiego Wice-Prokuratora Kamery Józefa Hobna, tudzież Galicyjskiego Sekretarza Gubernialnego Karola de Russeckiego, przez wzgląd na ich wieloletnie i wyszczególniające się zasługi, mianować najjaśniejszymi rzeczywistymi Radcami przy Galicyjskim Rządzie krajowym.

Mocą najwyższej uchwały z dnia 15go Lutego r. b. raczył Najjaśniejszy Pan Jan Chrzyciela Mathe C. K. Komornika granicznego Lwowskiego, posunąć na urząd Protokolisty obrad przy C. K. Sądzie Appellacyjnym Lwowskim.

Gmina Sokółówka w Cyrkule Tarnopolskim zapewniła inwalidowi Józefowi Kokorze patentną płacę po 7 1/2 hr. dziennie.

Gazeta Wiedeńska z d. 9. Kwietnia umieszcza Konwencyę między Ni Cesarzem Austriackim i Królem Pruskim, zawartą w skutku umów, obwarowanych traktatem z d. 3. Maia (21. Kwietnia) 1815, tyczących się handlu w Prowincyach które w r. 1772 należały do Polski. Konwencya ta podpisana w Warszawie d. 22. Marca 1817; i przez obadwa Wysokie umawiające się Dwory, zatwierdzona. Gdy Austriya celem poparcia handlu wodnego, obowiązała się, nie pobierać żadney opłaty od statków płynących na spławnych rzekach Galicyi, mianowicie na Dunajcu i Sanie również jak i na prawym brzegu Wisły, przeto także i Prussy, żadnego cla pod jakimkolwiek tytułem lub nazwiskiem wymagać nie będą od statków Poddanych Galicyjskich, płynących na rzekach Prowincy Prusko-Polskich, mianowicie na Wiśle i Warcie: Gdyby się Austrii zdawało rzeczą dogodną stosunkom handlowym lub marynarckim, w Prowincyach Prusko-Polskich, aby w Gdańsku a może i w Toruniu ustanowić Ajenta handlowego, lub Konzula, natenczas wolno ma być Austrii: czynić to każdego czasu podług

zwyczajnych formalności prawa Narodów również iak niezbronnio jest Prussom, aby oprócz Ajenta handlowego będącego inż w Brodach, ustanowić także jednego we Lwowie lub w innym którym mieście Królestwa Galicyi, któreby Prussy za dogodną patrzyły. (Podobna Konwencya zawarta jest z Dworem Rossyjskim pod dniem 17. Sierpnia 1818.)

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Wydział Izby Reprezentantów proponował naganienieniu postępków Jenerała Jacksona w prowadzenie wojny z Seminolami, a mianowicie w straceniu Anglików Armbristera i Arbutnotta; również iak w zaięciu twierdzy Pensakoli, atoli, iak wiadome, Kongress odrzucił tę propozycyę: Podobnież i Wydział Senatu proponował nagane w wyrazach najmocniejszych, ale spodziewają się, że Rząd będzie za stronę Jacksona: — Według konstytucyi miał Kongress zakończyć posiedzenia swoje w dniu 3cim Marca: — Prezydent Monroe z Sekretarzem wojny mieli ku końcowi Marca obiećdząć Prowincye południowe. — Izba Reprezentantów upoważniła Prezydenta do obiecia obu Floryd, odrzuciła zaś propozycyę względem przyięcia krainy Missouri do związku Państw zjednoczonych. — Gazeta północno-Amerykańska zapewnia, że traktat względem odstąpienia Floryd, dopiero za zatwierdzeniu ze strony Hiszpanii ogłoszonym będzie: — Z powodu tego odstąpienia, umieszcza gazeta Wiedeńska Der Wanderer w obrazie politycznym z miesiąca Marca r. b. co następuje: „Nabycie to ważne jest w nasywyższym stopniu dla Ameryki północney, tak dla zaokrąglenia Kraiów i dla wzmożnienia się przeciwko Anglikom w Kanadzie, iako też dla handlu, szczególniey w zatoce Meksykańskiej. Młodzieniec Amerykański ścyrzewa szybko i nagle staie się Mężem; byleby

tylko z siłami Herkulesa nie przyszła mu także i chęć dokonywania dzieł Herkulesowskich! Francuzi, którzy częstokroć twierdzą nie słusznie, mogą przecież mieć słuszność, gdy twierdzą, że apetyt wzrasta podczas iedzenia; i nie jest to niepodobną rzeczą, aby Ludowi, który obiedwie Florydy spożywał na śniadanie, nie zachciało się na obiad Kanady, a Jamaiki na wieczere. Mocarstwo, które obecnie trójzębem Neptuna włada, będzie kiedyś musiało łożyć całą swą potęgę, ostrożność i przemysł, aby uchylić się od nieproszonego obięcia swojego wyzwolenca Amerykańskiego. Przyszłemu pokoleniu zostawiamy zgryzienie tego orzecha, nasze zgryzło już dosyć."

Ameryka Hiszpańska.

Z La Guayry donoszą pod dniem 7mym Lutego, że powstańcy cofnęli się w głąb Kraju, a Hiszpanie zajęli S. Fernando d'Apure, którądy Morillo przeszedł z całym swym wojskiem, spoddziwiał się jeszcze w tym roku odzyskać całą Gnianę. Pierwsze dwie wiadomości są pewne, nadzieję atoli musi czas zniścić. Tymczasem wszystkie doniesienia zgadzają się na to, że widoki powstańców są bardzo świetne. Z Veracruz wyprowadzono prawie wszystką gotowiznę, na okroję Sybilla, pomimo wszelkich zabiegów Rządu Hiszpańskiego. — Wice-Król Peruwiański zawarł ugodę z Szeryfem, Kapitanem Angielskiej fregaty Andromacha, mocą którego wszystkim okrętom Angielskim dozwolono zawiać do Limańskiego portu Callao. — Słychać, że eskadra Kommodora Aury złożona z 6 czyli 7 okrętów rozbita się pod Gld-Providencie podczas gwałtownej burzy, że oprócz kilku sztuk dział, nie można było nic więcej uratować, że z tego powodu uzbroiono w Kartagenie wyprawę, aby poymać tych wszystkich, którzy uszli rozbitcia okrętu, i że zapewne wszyscy dostąpią łaski, wyjąwszy Dowódcę Aury, który, jeżeli żyw dostanie się im w ręce, znajdzie koniec swój na rusztowaniu. — Według innych wiadomości miała eskadra Aurogo ucierpieć najwięcej przez żółtą febrę. — Tymczasem donoszą z Jamaiki pod dniem 6tym Lutego, że Aury laboć z największym szozolem, nierzymał się przecież aż do przybycia Mac Gregora, z którym się połączył. — Przybycie Lorda Cochrane do Valparaiso, a Sir Mac-Gregora do Cayes na wyspie St. Domingo (d. 24. Stycznia), zdaie się ntrzymywać Jenerała Morillo w

stanie bezczynności, gdyż musi czekać koniecznie na to, gdzie też ci obadwa cudzoziemscy przedsiębiorcy uderzą iako na punkt główny: niektórzy domyślają się, że obadwa zmierzać będą do Peru, ieden od północy (przez Panamę) drugi od południa. Inni mniemają, że Mac-Gregor zechce przyłączyć się do powstańców Nowey Grenady, mających główne stanowisko swoje w Casanare, i 3000 piechoty a 2000 iazdy pod rozkazami Jenerała Santandra. Toż samo i Jenerał Paetz, dowodzący główną siłą zbroyną w Wenezueli, zdaie się oczekiwać tylko chwili wykazania się owego planu zaczepnego, aby mógł wtenczas podobnie działać zaczepnie. Zapewniają tymczasem, że Jenerał Osorio otrzymał rozkaz aby tą trechą wojska którą w Chili uratował, ruszył do Panamy, iakoż przybyć tam miał, nie zawiiając do Limy. W Limie, gdzie najwięcej domów drzewnianych, obawiano się rac Kongrewskich, które przywieźć miał z sobą Lord Cochrane. — Ponieważ Wice-Król, Don Ruiz de Apodaca potrafił przez szczęśliwe łuzenie stałości charakteru z łagodnością uspokoić owe obzerne Prowincje Nowey-Hiszpanii, przeto Król potwierdził go jeszcze na lat 3 w tym urzędzie.

Wielka Brytania

Dnia 1. Kwietnia pytał się P. William Crespigny w Izbie niższej Lorda Castlereagha, czyli Rząd zachęcał kupców i właścicieli okrętów do tego, aby Hiszpanii dla poparcia wyprawy Rady xenskiej wynajmowali okręty Angielskie w noszac. Byłaby to rzecz godna pożalowania, w chwili, gdzie Rządy niepodległych ofiarowały Anglii nieograniczoną wolność handlu. Lord Castlereagh odpowiedział, że okręty Angielskie niechętnie zostają Hiszpanii, bez wdawania się w to Rządu Angielskiego, że to jest sam tylko przewysł kupiecki z niebezpieczeństwem przedsiębiorcy, i że Rząd zaleca wszystkim Poddanym Angielskim, prowadzącym handel z Ameryką, aby się spokojnie sprawowali. Uczyniony na tem samem posiedzeniu wniosek względem reformy w Reprezentacyi miast Szkockich, któremu sprzeciwili się Ministrowie, odrzucono większością głosów 110 przeciwko 105. Strona opozycyjna głosiła ten rezultat, iako zwycięstwo iako a Lord Hamilton zapowiedział, że przedmiot ten wniesie znova, lecz w innej postaci.

Hiszpania

Listy Madryckie z d. 13. Marca umieszczone w gazecie Londyńskiej Morning-

Chronicle donoszą, że P. Noeli Sekretarz Posta Hiszpańskiego przy Zjednoczonych Stanach Ameryki północnej, Don Ludwika d'Onis, przywiózł do Hiszpanii traktat względem odstąpienia Floryd z wiadomością, że Jenerał Renovales, miasto walczenia za rzecz powstańców, przyłączył się z hufsem swoim do wojska Królewskiego. Z powodu tej ostatniej wiadomości złożył Król Radę ministeryjalną, udarował także Renovalesa i zawiesił dopełnienie wyroków śmierci, wydanych na Officerów uwięzionych w Barcelonie, Korunnie i Biskayi. — Okrety przewozowe, które Rząd Hiszpański niał w Anglii za pośrednictwem i zaręczeniem pewnego kupca Londyńskiego, będącego oraz Reprezentantem starego miasta Londynu (City) w Parlamencie, odebrały rozkaz, aby spieszyły się z wyprawą swoją do Kadyxu. Także i okręty niałe w tym samym celu u portach Francuzkich, mają być własnością Anglików. Według listu z Kadyxu pisanych d. 8. Marca, zawinęło tam już kilka okrętów. Gotują się czynnie do wiekłej wyprawy, ile że względem wyprawy mniejszej, przeznaczony do Limy, nadrzędił z Dworu rozkaz odwołujący, z powodu nieszczęśliwego wypadku wyprawy dawniejszej. Wezmą na okręty także i drakanie z zupełnemi potrzebami. Sam Król ma udać się do Kadyxu dla odprawienia podpisu z tą wyprawą.

Dnia 11. Kwietnia miało w Madrycie wysiódz urzędowe ogłoszenie o zaślubieniu się Króla Jęci Hiszpańskiego z Królową Sardyńską. — Gazeta Dworska Madrycka z d. 23go Marca umieściła urzędowe ogłoszenie Ministra sprawiowości, sprzyjające Hiszpanom, którzy powynęśli się do Francyi. — Jeneralna Dyrekcya długów Stanu przedłożyła do dnia 15. Kwietnia termin, w którym posiadacze Królewskich zapisów długowych (*vales*) takowe konsolidować (za dopłatą wyznaczony ilości zabezpieczyć sobie) mogą. — Edykt Inkwizycyi tyczący się zakazu wprowadzenia książek jest już w druku, i wydzie wkrótce. — Pawien Hidalgo (szlachcic) któremu zleczone było uporządkowanie rzeczy w apartamentach zmarłej Królowey, miał w tajney szafie ścienney znaleźć rękopis, godny uwagi i udzielić go bez wiedzy Króla swojemu przyjacielowi, który go przepisał i za granicę posłał. To wyjawilo się, a ów Hidalgo i jego przyjaciel zniknęli.

W ł o c h y.

Dnia 2. i 3. Kwietnia przyhyli także do Rzymu Arcyksiążę Józef Palatyn Węgierski,

Księżę Antoni Sashi, Arcyksiężniczka Maryia Teresta, Księżniczka Amalia, i Następca tronu Toskańskiego. — Dnia 3go przed południem odwiedził Jego Świątobliwość nazwajem NN. Cesarstwo Ichności Austriackich. W Kwietnią Niedzielę obecnymi byli NN. Cesarstwo nabożenstwa w wielkiem Oratorium, w kaplicy Papięskiej. Po południu zwiedzili kościół S. Piotra. W tych samych dniach przedstawiano Im Ciało dyplomatyczne Szlachty Rzymską i zagraniczną; dnia 4go były także posiedzenia towarzyskie. — Dnia 5go oglądali NN. Państwo część muzeum Watykańskiego. Wieczorem obecnymi byli koncertowi, danemu w salach Watykanu przez Kardynała Sekretarza Stanu. — Dnia 6go zwiedzili najwyższy szczyt wieży kościoła S. Piotra i oglądali potem tak zwane pokoje Rafaela, i galerię obrazów tamże będącą.

Listy z Palermo z d. 4go z. m. donoszą, że tam i w okolicach była nadzwyczajna burza, połączona z mocnem trzęsieniem ziemi, co wiele szkody zrzędziło na stronie południowo-wschodniej tej wyspy. Kościoły popadły, i wiele całe zburzone zostały, podobnież wiele okrętów popadło takiemuż nieszczęściu. W samem mieście nie było szkody tak wielkiej.

N i e m c y.

Tymczasowy Sejm powszechny Hannoverški dotąd trwający, bliski jest rozwiązania. Na posiedzeniu z d. 3. Kwietnia, odczytano list Xiążęcia Rejenta pisany pod d. 5go Kwietnia, w którym wynurza zamiary swoje, względem urządzenia przyszłego powszechnego Zgromadzenia Stanów, i żęda wtey mierze ich zdania. — List ten zawiera między innymi: „że nje jest planem Jego K. Moi, dopuścić głowych odmian w Konstytucyi, podług której Stany posiadają prawo uchwalania podatków, i uczestnictwa w prawodawstwie; gdyż pożyteczność tej dawney Konstytucyi krajowej, sprawdziło szczęścią samo doświadczenie, szczęścią zaś nowe Konstytucye, zaprowadzone iedynie według zasad teoretycznych, nie przyniosłyby nigdy tego pożytku, który przynoszą Konstytucye udoskonalone z czasem w miarę potrzeb i okoliczności Państwa. Dla tego też, Zgromadzenie Seymu powszechnego, które przez połączenie wszystkich Prowincyi w iedno ciało, stało się koniecznem, tworzyć się musi na posadzie Konstytucyi krajowej dawney; stoli, gdy w wielu Prowincyach odzyskanych uchwały działy się w Wydziałach, przetoż i zgro-

madzenie powszechne podzielone być musi na dwa Wydziały, czyli Izby, tem bardziej, ile że interes korporacyi, z których Sejm składać się będzie, jest w miarę istoty swojej różnym, i nie mógłby z tego powodu wyrazić się w uchwałach jednego Zgromadzenia. — Według planu okazanego składać się ma Izba pierwsza z Xiążąt i Hrabów, byłych, udzielnych z Marszałka Królestwa, Członków Stanu Rycerskiego, którzy po założeniu majoratu oznaczonej wielkości otrzymają głos Mężów; z Prezesa Kollegium zwierzchniego podatkowego, i Członków Kollegium Skarbu krajowego w Stanie Rycerskim, z Prezesa Frowincyi Lüneburgskiej i Bremenskiej, z 33 deputowanych, których wybierze Stan Rycerski, tudzież z Biskupów Katolickich, oraz Opatów Protestanckich wyższych fundacyi. — Do Izby drugiej należeć będą: Członki Kollegium skarbu mieyskiego, trzy Deputowani Administracyi dóbr duchownych, Deputowani fundacyi mniejszych, Deputowani Akademii Getyndzkiej, 29 Deputowanych miast, i 22 Deputowanych wolnych posiadaczy ziem, nie należących do Stanu Rycerskiego. — Marszałek krainy, a w jego nieprzytomności, Prezes Kollegium podatkowego, przewodniczyć będą obu Izbom połączonym; każda Izba pojedyncza, wybierze z gronu swojego trzy osoby z których Król wybierze dla nich Prezydenta; — Sejm zbierze się każdego roku, Członkowie obrani występują z urzędów co lat 6, atoli mogą być ubranymi powtórnie. Podczas narad nie będą przypuszczani obcy słuchacze. — Wszystkie propozycye Królewskie wniesione będą w obu Izbach; jeżeli ich uchwały nie zgadzają się, starać się będą pogodzić je przez Kommissyę, złożoną z Członków Izb obu, które przydani być mogą także Kommissarze Królewscy dla poparcia zgody. W propozycyach Stanowych potrzebna jest także zgodność Izb obu. Terazniejszemu Zgromadzeniu Stanowemu polecone najpierw naradzenie się w tym przedmiocie, po czem nastąpi jego rozwiązanie.

W. W. Xiążtwe Badenckiem zwołano już Stany formalnie, i najdalej do d. 19. b. m. zjadą się w Karlsruhe, gdzie im W. Xiążę pozwała własnego zamku, rezydecyjonalnego na pierwsze Zgromadzenie.

Gazeta Berlińska zaprzecza, aby Jenerał Carnot (jak już donosily niektóre gazety zagraniczne) wyjechać miał z Magdeburgu; dotychczasowej siedziby swojej, do Frankfurtu nad Menem, Oppenheimu i t. d.

twierdzą, że Jenerał ten bawi dotychczas w Magdeburgu. — W Gotha rozpoczęły się znowu ćwiczenia gymnastyczne na d. 31. Marca, i odprawiają się regularnie w Środę i Niedziela po południu.

Prussy.

Królewsko Płuski zwierzchniczy Sąd w Paderbornie ogłosił drukiem w dniu 2gim Marca r. b. „Ponieważ w traktacie pokoju zawartym w Paryżu dnia 30go Maia 1814, wszystkie Mocarstwa Europejskie uznały te zasady, że byli posiadacze darowizn i uposażeń, przez Rząd Francuzki za granicami teraźniejszego Państwa Francuzkiego nadanych, o takowe nadania u Rządów, w których Państwach też darowizny i uposażenia teraz położone są, upominać się nie mogą, owszem takowe dobra na rzecz pomienionych Rządów przypadły i stosunki innych znajdujących się w Państwie skarbowych dóbr przybrały; więc nie podpada żadney wątpliwości, że co do dóbr przez byłego Cesarza Francuzkiego rozdarowanych, tytuł posiadania na rzecz Fiskusa Pruskiego sprostować należy. — W Departamencie Królewskim utworzono kilka nowych Cyrkulów dla lepszego zaokręglenia obwodów i wyrównania liczby mieszkańców; miasto Eylau wyniesione jest na stolicę dotychczasowego Cyrkulatu Kreutzburgskiego.

Dania.

Ludność Danii wynosi teraz 1,862,000 dusz, z których 1,100,000 jest w Danii, 680,000 w Szleswigu i Holsztynie, 30,000 w Lauenburgu, a 52,000 w Islandyi i na wyspach Faroenskich. — Wiadomo że Rząd Duński oprócz zaciągnięney już pożyczki 2 milionów, zawarł układy o drugą podobną pożyczkę, a zatem 4 miliony talarów bankowej waluty Hamburgskiej zaciągnął. Z tej summy jeden milion ma obrotowym być na wsparcie posiadaczy własności, za daniem rękoymi na dobrach; dwa miliony na poparcie finansów, osobliwie na przeszkodzenie wszelkim działaniom, szkodliwym obiegowi pieniędzy; 300,000 na podzwignienie handlu i t. p., a 700,000 na ułatwienie stosunków Banku narodowego.